

Några anteckningar om fjärilfynd i Pajala, Norrbottens län.

Af

Ernst Orstadius.

Förut helt obekant med insektvärldens mysterier började jag, efter att hafva sedan 1898 varit bosatt i Pajala by, 67 gr. 12 min. N. Br., år 1906 intressera mig för studiet af fjärilarne. Nämnda år och de därpå följande gjorde jag de första blygsamma försöken att skaffa mig en samling af traktens *lepidoptera*. Tyvärr blefvo dessa mina förehafvanden afbrutna redan med juni månads ingång 1909, då jag afflyttade till Stockholm, och ofta har jag efteråt fått ångra, att jag ej några år tidigare under min Pajalavistelse slog mig på fjärilsamlandet och därmed förenade iakttagelser af fjärilarnes biologi. Jag hade då hunnit få en någorlunda fullständig samling af denna nordliga, utan tvifvel i lepidopterologiskt hänseende intressanta trakts fjärilar. Trakten i fråga har mig veterligen ej förut utgjort föremål för någon entomologs forskningar, med undantag af att en och annan vetenskapsman många decennier förut gjort hastiga resor genom området och då upptecknat hvad han kunnat från kärran eller båten iakttaga. Ett flerårigt samlande af en därvid van person, som varit bosatt på platsen och som sålunda haft tillfälle göra sina iakttagelser och fynd vid alla årstiderna, skulle ju varit af ganska stort värde för kännedomen om vissa arters geografiska utbredning och förvandling. Nu däremot kan jag endast lämna en förteckning af en del af traktens arter, en förteckning, som säkerligen hade blifvit ofantligt

rikare, om jag vid tiden för samlandet haft den samlarevana och den artkännedom, jag sedermera förvärfvat.

Oaktadt det nordliga läget har Pajala socken ej den minsta fjällnatur. Området, som likaledes är fattigt på större sjöar, utgöres mest af skogar och myrar med någon by här och där. Hufvudorten inom socknen utgöres af Pajala kyrkby, som ligger ungefär 72 km. norr om polcirkeln och där de allra flesta af mina fynd äro gjorda.

Ehuru fjärrilfaunan i denna nordliga trakt naturligtvis ej närmelsevis var så artrik som i sydligare delar af vårt land, syntes individrikedomen i dess ställe vara så mycket större. Detta gäller ju mest mätarne, hvaraf flera arter förekommo i stora massor, utan att — med undantag af *Larentia dilatata* BKH. — någon härjning af deras larver mig veterligen ägde rum. Sålunda sågos t. ex. *Lygris populata* L. och *Lar. subhastata* NOLCK. jämte *dilatata* sommaren 1907 i ofantlig mängd flyga upp från vid landsvägsdikena växande buskar och örter, då man kom körande, och jämväl *Lar. albulata* SCHIFF. uppträdde ett år i stor mängd. Men äfven bland dagfjärilar och nattflyn voro de vanligaste arterna ytterst individrika, t. ex. *Pieris napi* L., *Maniola lappona* ESP. och *Plusia macrogamma* EV. Bland småfjärilarne lade man genast märke till de massor af *Crambus*-arter och *Pterophoridae*, som om aftnarne vimlade i gräset vid ens fötter.

Vid uppräknandet af arterna har jag ej medtagit sådana, som ej blifvit säkert bestämda; och hafva bestämningarne, i de fall, då jag varit det minsta osäker i fråga om namnsättningen, välvilligt blifvit verkställda af Professorerna CHR. AURIVILLIUS och S. LAMPA, Föreståndaren för Centralanstaltens entomologiska afdelning A. TULLGREN, Lektorn E. WAHLGREN och Regementsläkaren L. TRAFVENFELT.

Pieridæ.

Pieris napi L. Ytterst allmän i juni, sommargenerationen *napeæ* ESP. mindre allmän. Två ♀♀ af *v. bryoniæ* O., tagna våren 1908 och $\frac{4}{6}$ 09, och en ♂ af *v. napeæ* $\frac{18}{8}$ 08 hafva å undersidan grundfärgen å bakvingarne och å fram-

vingarnes fram- och utkanter höggul. *V. bryoniae* var allmän bland vårgenerationen.

Colias palæno L. flög tämligen allmänt å och invid myrmarkerna i förra hälften af juli. Af denna art fångade jag flere ♂♂ och en ♀, som alla företedde de för *v. lapponica* STGR af AURIVILLIUS i »Nordens Fjärilar» anförda kännetecken. Bakvingarnes undersida är å ♀-exemplaret till grundfärgen grågul, men så starkt pudrad, att vingarne synas grågröna. Å det enda ♂-exemplar, som jag har i behåll, är motsvarande grundfärg mera citrongul. Det svarta bandet i framvingarnes utkant på ofvansidan af exemplaret är märkbart smalare än å 2 ♂♂ (af hufvudformen), tagna i Växjö, och sträcker sig å bakvingarne knappt till midten af fält 2, under det att detsamma å nämnda Växjöexemplar når fram till eller går in på fält 1 b. Vingbredden å de båda Pajala-exemplaren är å ♂ 43 och å ♀ 41 mm. Å den i Pajala tagna ♂ äro vingarne mera långsträckta än å Växjöexemplaren.

Nymphalidæ.

Vanessa antiopa L. Denna art har af mig icke observerats inom Pajalaområdet under de elfva år, jag var där bosatt, men vid en resa, som jag i slutet af augusti 1896 eller 1897 gjorde från Haparanda till Pajala, iakttog jag en mängd exemplar, solande sig å landsvägen. Vid framkomsten till Pajala beskref jag den för mig ovanliga företeelsen för jägmästaren A. MONTELL, som förr varit fjärilsamlare och som nu antog, att det varit »sörgekappan». Då han där-efter visade mig afbildningen af *antiopa* i »Nordens Fjärilar», såg jag genast, att hans antagande var riktigt.

Vanessa urticae L. Endast ett exemplar, en ♂, tagen i Pajala kyrkoby i maj 1907. Detta exemplar är ej mindre än hufvudformen, mäter 46 mm. mellan vingpetsarne och har största vingbredd 51 mm., har ej de svarta teckningarne större, däremot är fläcken i fält 1 b. mindre än å ett lika stort exemplar, taget i Växjö. Sistnämnda fläck begränsas icke skarpt af ribban 2, och mellersta framkantsfläcken begränsas ej hel-

ler skarpt af ribban 4, och mellan nämnda fläckar finnes en högst obetydlig skuggning, förorsakad dels af något mörkare grundfärg, dels ock af några få svarta fjäll. Denna skuggning har jag visserligen ej iakttagit på något af de exemplar, som jag tagit i Stockholm eller här i Växjö, men den synes mig alltför obetydlig, för att exemplaret i fråga skall kunna räknas till *v. polaris* STGR.

Förutom det af mig tagna observerade jag endast två andra individ, hvadan arten måste betraktas såsom inom området sällsynt, säkerligen beroende på att larvens näringsväxt är mycket sällsynt i trakten.

Argynnis aphirape HB. *v. ossianus* HBST. Allmän inom området i juni.

A. selene SCHIFF. Ett exemplar, taget i juli 1907, torde tillhöra *v. hela* STGR på grund af vingarnes stora svarta teckningar på ofvansidan, mindre storlek (framvingens längd, 18 mm.) och bakvingarnes blekare färg å undersidan. De svarta ögonpunkterna å alla vingarnes undersida äro mycket stora, störst i fälten 2, 3 och 5, där de äro aflånga, med en längd af ända till inemot 1,5 mm. och en bredd af nära 1 mm. Arten ej vidare allmän.

A. euphrosyne L. *v. fmgal* HBST. Allmän inom området i juni och förra hälften af juli.

A. pales SCHIFF. *v. lapponica* STGR. Allmän i juli.

A. pales SCHIFF. *v. arsilache* ESP. Allmän i juli.

A. freija THNBG. Sällsynt. Ett exemplar taget ¹⁵/₆ 07.

A. aglaja L. Allmän inom hela området i juli. I min samling finnas från Pajala 2 ♂♂ och 1 ♀, hvilka ej i något afseende avvika från individ, tagna i Stockholm och Växjö. ♂♂ hafva en vingbredd af 54 och 51 mm., ♀ 59.

Maniola embla THNBG. Allmän i juni. En ♀ kan hänföras till *v. unicolor* SPULER, då den ej har andra fläckar än dubbelfläcken i fälten 4 och 5 å framvingarnes bägge sidor, en knappt märkbar ögonfläck i fält 3 å samma vingars ofvansida samt en liten skarp vit fläck strax utanför diskfältet i fält 4 å bakvingarnes undersida. Yttre delen af bakvingarnes undersida knappt ljusare än den inre. Vingarne i öfrigt entonigt svartbruna.

M. lappona ESP. Mycket allmän i juni inom hela området, särskildt på torrare platser.

Oeneis jutta HB. Mindre allmän. Jag har 1 ♂ och 1 ♀, af hvilka den förre måste betecknas såsom *ab. balderi* HB. Den har å framvingarnes ofvansida endast två tydliga, med svart utfällda ögonfläckar, nämligen i fälten 2 och 5. Fläckarne i fälten 3 och 4 synas blott såsom små, högst otydliga rödgula skiftningar. Å bakvingarnes ofvansida en svart, af nästan omärklig ljus ring omgifven fläck i fält 2 samt otydliga rödgula fläckar i fälten 3, 4 och 5. Å vingarnes undersida svarta fläckar med hvit pupill, motsvarande ögonfläckarne å ofvansidan. Bakvingarnes midtband mycket mörkare än dess breda ljusa begränsning utåt och inåt.

Coenonympha tiphon ROTT. Hufvudformen ej anträffad i Pajala. Samtliga exemplar därifrån, som jag har i min samling, kunna, enligt lektor E. WAHLGREN, som godhetsfullt granskat dem, föras till *v. isis* THNBG, ehuru de variera mycket. Till denna var. räknar WAHLGREN äfven den mycket mörka form, som jag den 10/7 07 anträffade å en myr vid namn Karvulavuoma i närheten af Pajala kyrkoby. Om denna form har AURIVILLIUS anmärkt, att den knappt är skilld från den sibiriska varieteteten *viluensis* MEN., men att döma af STAUDINGERS och RÜHLS beskrifningar å sistnämnda var., torde de af mig tagna exemplaren, hvaraf ett blifvit d. 25/9 07 öfversändt till Riksmuseum, knappast kunna hänföras till densamma. De ljusare formerna voro mycket allmänna i hela området från slutet af juni till midten af augusti.

Lycænidæ.

Callophrys rubi L. Sällsynt. Ett exemplar den 8/7 07.

Chrysophanus amphidamas ESP. Ej sällsynt. 3 exemplar i min samling synas alla tillhöra *ab. obscura* RÜHL, enär de helt och hållet sakna blåviolett glans. 1 ♂ har ej större vingbredd än 22 mm. Enligt »Nordens Fjärilar» är vingbredden 24—26 mm.

Lycæna optilete KN. Mycket allmän öfverallt. Pajala-exemplaren skilja sig i intet afseende från sydligare af mig tagna exemplar.

Hesperiidæ.

Hesperia centaureæ RBR. Ej sällsynt i slutet af juni och början af juli.

Notodontidæ.

Cerura furcula L. *V. borealis* BKH. Ej sällsynt. Den $\frac{29}{8}$ 07 tog jag å en vid kronohäktet i Pajala by växande asp en larv, som genast började spinna i glasburken, dit han lades, och den $\frac{14}{2}$ 08 framkom en ♀, sedan glasburken en månad stått ute i vinterkylan och cirka 14 dagar i varmrum. Den $\frac{4}{5}$ 08 togs en öfvervintrad kokong å en gärdesgård ute i en skogstrakt. Den lämnade fjärl den $\frac{15}{3}$ 09 efter ännu en öfvervintring. En annan kokong togs i januari 1909 å trädgårdsstaketet vid apoteksgården i Pajala by, men puppan kläcktes icke, utan torkade.

Lasiocampidæ.

Trichiura crataegi L. *v. ariæ* HB. En larv, krypande å landsvägen, togs den $\frac{21}{7}$ 07, puppan lämnade fjärl den $\frac{17}{2}$ 08 efter en kortare förvaring i kallrum.

Eriogaster lanestris L. Larvbon voro ej sällsynta i mindre björkar i sylända trakter, men de funnos af mig endast vintertiden, hvarför någon artbestämning ej kunde äga rum. Ett bo nedsändes till Entomologiska Anstalten i Stockholm.

Lasiocampa quercus L. Denna art var ganska allmän i slutet af juni och förra hälften af juli. Den $\frac{22}{6}$ 07 tog jag en ♂ efter $2\frac{1}{2}$ timmes postande å landsvägen, där den med tämligen långa mellanrum flög fram och tillbaka. Detta exemplar öfverensstämmer helt och hållet med en i Växjö tagen ♂ och hör till *v. callunæ* PALM, som enligt SPULER är den i Skottland och Sverige uppträdande formen, hvars ♂ är tecknad med en tydlig gul fläck vid framvingens rot. Denna fläck är enligt »Nordens Fjärilar» kännetecknande för hufvudformen.

Arten torde förut i Sverige ej vara anträffad norr om polcirkeln.

Noctuidæ.

Acronycta megacephala F. En ♂ tagen i Pajala by den 1/7 07. Äfven denna art torde förut i vårt land ej vara känd från så nordlig fyndort.

Agrotis speciosa HB v. *arctita* ZETT. Af denna vackra och sällsynta fjärlil tog jag den 24/4 08 en larv under barken af en gammal björkstubbe. Den förpuppades den 4/5, och fjärliln, en kraftig ♂, framkom den 31/5 08. Framvingarnes grundfärg gråbrun, alla teckningar skarpt svarta eller hvita, och vingarne därigenom af ett brokigt utseende. Puppans analspets ytterst försedd med 2 krökta taggar och på hvardera sidan något längre in i kortare dylik samt dessutom närmare basen, något uppåt ryggen likaledes på hvardera sidan i mycket liten, krökt tagg. Analspetsen har således 6 krökta taggar, hvilket ej stämmer med SANDBERGS uppgift i Ent. Tidskr. 1883, sid. 24, att puppan af denna art liksom af *A. hyperborea* ZETT. har 4 taggar å analspetsen. För såvidt puppan af den sistnämnda arten endast har 4 krökta taggar, föreligger således här en tydlig skillnad mellan de bägge arternas puppor.

A. hyperborea ZETT. Tämmligen allmän i slutet af juli 1908. Jag har en ♂ och en ♀, tagna i Pajala by den 20/7, hvilka bägge synas typiska.

A. rubi VIEW. och dess var. *florida* SCHMIDT. Af hufvudformen har jag en ♂, tagen den 11/7 08, och af var. en ♂, fångad den 13/7 08 och 2 ♂♂ den 20/7 08. Arten, som 1908 var ganska allmän i Pajala by, är förut nordligast känd från Ångermanland.

A. primule ESP. v. *conflua* TR. En ♂ den 23/7 08.

A. occulta L. I ♂ och I ♀ i juli 1906 i Pajala by. Den torde ej förut vara i Sverige iakttagen så långt norrut.

Charæas graminis L. Ej sällsynt 1907 i augusti. Jag hörde omtalas härjning af larverna i början af 1890-talet.

Mamestra glauca HB. En i juli 1907 tagen ♀ torde, oaktadt sin storlek — 35 mm. vingbredd — höra till v. *lappo* DUP. Framvingarnes grundfärg är entonigt mörkt gråbrun,

ljusare i yttre mellanfältet och kantfältet, med ljusa fläckar och tydlig teckning.

M. nana HUFN. (*dentina* ESP.). En afflugen ♂ togs den $28\frac{1}{6}$ 07.

Celæna haworthi CURT. 2 ♂♂ den $12\frac{1}{8}$ och $14\frac{1}{8}$ 08 torde höra till den svartbruna *ab. erupta* GERM. Typformen är enl. SPULER gulaktigt brun.

Hyppa rectilinea ESP. Af denna art tog jag den $15\frac{1}{4}$ 08 två larver, krypande å skarsnön i förmiddagssolen ute å en myr. De började två dagar därefter spinna tunna silkeskonger, som utvändigt bekläddes med den i buren befintliga björnmossan. Den ena puppan kläcktes den $12\frac{1}{5}$ och den andra den $13\frac{1}{5}$. Dessutom fångades en ♀ den $3\frac{1}{7}$ 07.

Hydrilla palustris HB. 1 ♂ tagen i Pajala by den 17 08, 32 mm. vingbredd. Detta individ har framvingarne glänsande grågula, mycket ljusa, med högst otydlig teckning; af tvärlinjerna är endast den yttre någorlunda tydlig; en mörk skuggning tvärs öfver yttre mellanfältet, hvilken är tydligast vid framkanten; en mörk punkt å njurfläckens plats; bakvingarne hvita. Exemplet hör således till ZETTERSTEDTS form *transfuga*. Se WAHLGREN: Ent. Tidskr. 1912, sid. 91.

Tæniocampa gothica L. Tämlichen allmän i slutet af maj och början af juni. Jag har i behåll 6 exemplar, hvaraf 3, nämligen 1 ♂ och 2 ♀♀ tillhöra hufvudformen, och 1 ♂ och 1 ♀ *ab. gothicina* HB. 1 ♀ är en öfvergångsform till *gothicina*. De 6 exemplarens vingbredd är 31, 32, 32, 33, 33 och 34 mm. Storleken finnes i »Nordens Fjärilar» angifven till 33–37 mm. (Jag har i Växjö tagit 1 exemplar med 30 och ett med allenast 26 mm. vingbredd.)

Orthosia iris ZETT. v. *crasis* H. S. Om en ♂, tagen den $15\frac{1}{8}$ 07 och nedsänd till Prof. AURIVILLIUS för bestämning, yttrade denne, att det var ett ovanligt mörkt och vackert exemplar. Några flere individ ej af mig iakttagna.

Calocampa solidaginis HB. En ♂ tagen den $17\frac{1}{8}$ 08 synes öfverensstämma med exemplar, tagna här i Växjö såväl af mig som af lektorn J. A. Z. BRUNDIN härstädes. Om artens nordliga förekomst i Sverige finnes i »Nordens Fjärilar» anmärkt, att den blifvit funnen »i södra Lappland och i Norrbotten».

Anarta cordigera THNBG. Tämligen allmän i juni 1907, då den anträffades solande sig å landsvägarne. Jag har 3 exemplar från Pajala, hvilka alla skilja sig från ett vid Växjö taget exemplar däruti, att å Pajalaexemplaren bakvingarnes svarta utkant är märkbart smalare än å Växjöexemplaren, hvarjämte den gula fläcken å framvingarnes undersida är betydligt större. Å Pajalaexemplaren sträcker sig denna fläck från ribban 8 till nära midten af falt 1 b, där den är skarpt begränsad, under det fläcken å Växjöexemplaret sträcker sig endast mellan ribban 6 + 7 och 2. Detta är möjligen en könskillnad, då alla exemplaren från Pajala äro ♀♀, och det från Växjö är en ♂. 1908 iakttog jag endast ett exemplar.

A. melaleuca THNBG. Allmän i början af juli 1908 på torrare mark. Arten ej iakttagen 1907.

A. funebris HB. Äfven denna art var allmän 1908 tillsammans med *melaleuca*. Bägge arterna flögo endast i solskenet midt på dagen och med sådan hastighet, att man knappast kunde med ögonen följa dem i luften, men då de ej förflyttade sig längre än ett par meter, lade man märke till deras nedslag och kunde ganska lätt fånga dem genom att med försiktighet smyga sig på dem och med största hastighet kasta håfven öfver dem. Af *funebris* har jag 2 ♂♂ i behåll, tagna den 14/7 08. Jag tog den äfven året förut.

Plusia macrogamma Ev. Denna enligt »Nordens Fjärilar» mycket sällsynta fjäril var säkerligen åren 1907 och 1908 det allmännaste nattflyet åtminstone i Pajala by. Arten flög i juli månad strax före solnedgången och till mörkrets inbrott mycket talrikt öfverallt i byn, och endast ett par gånger iakttog jag den på dagen i solskenet. Jag var vid denna tid ej så säker i bestämning af fjärilarne och trodde, att arten var den enligt »Nordens Fjärilar» öfverallt allmänna *gamma* L., så att den ej så särdeles intresserade mig. Det var först sedan jag i oktober 1908 sändt ett exemplar till professor LAMPA, som jag af honom fick reda på, hvilken sällsynthet om kvällarne i juli svärmat kring min bostad i stort antal. *P. gamma* L. iakttog jag däremot aldrig.

P. interrogationis L. Tämligen allmän i Pajala by i juli 1906 och 1908, men egendomligt nog ej iakttagen 1907. Mina exemplar äro 3 ♂♂, däraf 2 höra till hufvudformen och 1 till

ab. flammifera HNE. Denna art, som äfven den hufvudsakligen flög i kvällsmörkret, iakttog jag dock oftare än *macrogamma* flygande i solljuset midt på dagen, då den besökte blommorna i min trädgård. Pajalaexemplaren synas icke avvika från dem, som jag tagit här i Växjö.

P. diasema B. Jag anträffade denna vackra och sällsynta art endast en gång, nämligen den $15/7$ 06, då jag vid Torneälfvens strand i Pajala by tog en ♀. Den har en vingbredd af 37 mm., hvilket är 3 mm. mera än maximimåttet i »Nordens Fjärilar».

P. hohenwarthi HOCHENW. Endast ett individ anträffadt, nämligen 1 ♀, som togs den $11/7$ 08 å samma lokal som *diasema*.

Cymatophoridae.

Polyploca cinerea GOEZE. Allmän i maj och början af juni. Af mina 3 exemplar står ett *v. fimmarchica* SCHÖYEN nära, då det har framvingarne, med undantag af framkanten från roten till yttre tvärnlinjen, öfverdragna af svartgrått, så att ringfläcken är otydlig; dock äro de dubbla tvärnlinjerna tydliga, ehuru ej så som hos de öfriga exemplaren. Alla 3 exemplaren äro betydligt mörkare än ett här i Växjö taget exemplar.

Brephidae.

Brephos parthenias L. Rätt allmän i maj 1908 och 1909. Jag lyckades dock fånga blott ett exemplar, en ♂, som helt och hållet öfverensstämmer med här tagna individ.

Geometridae.

Acidalia fumata STPH. Allmän i juli.

Anaitis paludata THNBG. Af denna art, som ej syntes vara allmän, tog jag den $18/8$ 08 en ♀, tillhörande hufvudformen, och den $18/8$ 07 1 ♂ samt den $13/8$ 08 1 ♀, de bägge sistnämnda hörande till *v. imbutata* HB (= *v. sororiata* TR.). SPULERS beskrifning af sistnämnda form öfverensstämmer ej

med beskrifningen i »Nordens Fjärilar», i det den förre angifver framvingarne såsom starkt rödbrunt tecknade, under det att enligt »Nordens Fjärilar» »den roströda anstrykningen utanför diskfältet saknas eller är otydlig». Å mina exemplar, som äro mycket mörkare och hafva tvärlinjerna mycket otydligare än hufvudformen, är den roströda teckningen kraftigt utvecklad. Ofvannämnda ♀ af hufvudformen har största vingbredden 20,5 mm. (mellan vingspetsarne 19 mm.), de två andra exemplaren mäta: ♂ 22,5 (21,5) och ♀ 22,5 (19,5) mm., alla exemplaren således mindre än minimum i »Nordens Fjärilar» 23 mm.

Malacodea regelaria TNGSTR. Rätt allmän individ Pajala by i maj 1907, 1908 och 1909. Alla af mig tagna exemplar äro ♂♂. Fjärilen flög endast omkring en timme vid solnedgången i gles, med björkbuskar blandad yngre granskog å fastare, invid någon myr belägen mark. Då de hålst flögo omkring granarne och endast hvilade å dessa, är det sannolikt, att ♀♀, som väl ej kunna flyga, krypa på dessa trädstammar eller grenar och där lägga sina ägg. Fjäriln torde troligen i öfre Norrbottens skogstrakter ej vara särdeles sällsynt, men på grund af sin flygtid så sällan iakttagen, då högst få entomologer haft tillfälle vistas i dessa nordliga, under fjärilns flygtid oftast med snö täckta skogstrakter. Den är på grund af sin sakta, fladdrande flykt ytterst lätt att fånga, äfven om, såsom fallet ibland var i Pajala, den djupa snön något hindrar ens rörelser. Minimimåttet å vingbredden synes i »Nordens Fjärilar» vara angifvet för högt, åtminstone att döma af mina exemplar, ty 23 stycken i min samling hafva en vingbredd af i medeltal 28,1 mm. med max. 31 och min. 25,5 mm. Minimimåttet i »Nordens Fjärilar» är 31 mm. Framvingens längd, som hos SPULER finnes angifven till 17 mm., är å mina exemplar i medeltal cirka 15 mm.

Lygris populata L. Mycket allmän i senare hälften af juli och augusti.

Larentia truncata HFN. Tämligen allmän i slutet af juli och i augusti. Ett exemplar, hörande till *ab. schneideri* SANDBERG, taget af mig i Pajala by den ⁸/₇ 07, öfversändes samma år till Riksmuseum. Denna form var åtminstone då ny för Sverige.

L. immanata Hw. En ♂ Pajala by den $15/8$ 08 har af WAHLGREN ehuru ej med full säkerhet förts till denna form, som af SPULER och STAUDINGER upptages såsom egen art, men af AURIVILLIUS anses såsom en *truncata* form.

L. serraria Z. Anträffades af mig endast i juli 1908 i barrskogen (hufvudsakligen tall) innanför midten af Pajala by Mäkimikko), där ♂♂ ett par veckor flögo ganska allmänt. 3 ♂♂ af mig tillvaratagna, någon ♀ ej anträffad.

L. munitata HB. Allmän i juli och början af augusti.

L. fluctuata L. 1 ♀ den $2/7$ 07.

L. incurvata HB. 3 ♂♂ och 1 ♀ från Pajala by juni 1908 hafva en vingbredd af resp. 24, 25, 26,5 och 22 mm. WAHLGREN uppger i Ent. Tidskr. 1912, sid. 95, att norrlandska exemplar ha en vingbredd af 27—30 mm.

Honexemplaret, som blott mäter 22 mm. och har midtfältets utsprång i fälten 3 och 6 betydligt skarpare än hanexemplaren och samma fält i framkanten proportionsvis smälare, bör väl hänföras till *v. monticolaria* H. S., om olikheterna ej äro en könsskillnad.

L. suffumata HB. Tämligen allmän i juni 1907 och 1908. Ett ovanligt mörkt exemplar öfversändt till Riksmuseum den $25/9$ 07.

L. ferrugata CL. 5 ♂♂ tagna i juni och juli 1907 och 1908 hafva af AURIVILLIUS och LAMPA bestämts till *v. corculata* HUFN., hvilken af SPULER ej omnämnda form enligt STAUDINGERS katalog synes liktydig med *unidentaria* Hw. Denna sistnämnda, som af AURIVILLIUS och SPULER upptagits såsom egen art, synas andra författare hafva uppfört endast såsom var. af *ferrugata*.

L. unidentaria Hw. En den $17/7$ 08 tagen ♀ har af prof. LAMPA förts till denna art, som förut nordligast är angifven från Upland.

L. dilutata BKH. (= *nebulata* THNBG). Såväl typformen som *ab. obscurata* STGR och *ab. schneideri* LPA jämte mellanformer voro allmänna i Pajalatrakten höstarne 1906, 1907 och 1908. Artens larver härjade nämnda år björkskogen inom den närbelägna Korpilombolo socken, delvis så svårt, att träden dogo.

L. cæsiata LANG. Allmän i juli 1908. 1 ♀ tagen den $23/7$ 08 tillhör *ab. annosata* ZETT.

L. sociata BKH. Allmän i juli 1908.

L. hastata L. v. *subhastata* NOLCK. Mycket allmän i juni och juli 1907 och 1908.

L. alchemillata L. 2 ex. tagna den $25/6$ 07 och ett den $23/7$ 08. Ett ex. har en vingbredd af 22 mm.

L. adæquata BKH. Tämligen allmän i juli 1907 och 1908.

L. albulata SCHIFF. Ytterst allmän i juni 1907, mindre allmän i augusti 1908.

L. sordidata F. Såväl hufvudformen som *ab. fuscoundata* DON. allm. i juli och augusti 1908.

L. autumnalis STRÖM med v. *literata* DON. Allmän i juni och juli 1907 och 1908.

Tephroclystia abietaria GOEZE. Allmän i juni 1907 och 1908. 1 ♀ mäter 21 mm, men jag har dock fört den till denna art och ej till *togata* HB., då palperna äro lika kraftigt utvecklade som å andra exemplar, af hvilka ett ej har större vingbredd än 15,5 mm. Maximum å vingbredden hos *abietaria* är enligt AURIVILLIUS 18 mm.

T. castigata HB. 1 ♀ tagen i Pajala by den $8/6$ 08. Arten förut nordligast känd i Upland.

T. helveticaria B. Ej sällsynt i juni och juli 1908.

T. satyrata HB. 1 ♂ tagen den $24/6$ 08.

T. hyperboreata STGR. Allmän i juni 1907 och 1908.

T. sobrinata HB. En ♂ tagen den $17/8$ 08. Arten är förut nordligast känd i Luleå.

Epirrhanthis diversata SCHIFF (= *pulverata* THNBG). Allmän i senare hälften af maj och början af juni. Endast ♂♂ af mig anträffade. De tagna ex. öfverensstämma med ett af mig taget Växjöexemplar, dock är framvingarnes midtband å Pajalaexemplaren mörkare och dess hvita begränsning vid framkanten kraftigare utvecklad, hvarjämte Pajalaexemplaren äro något mindre.

Abraxas marginata L. *ab. nigrofasciata* SCHÖYEN. 2 ♂♂ i Pajala by den $24/6$ och den $7/7$ 08. Hufvudformen ej anträffad.

Selenia bilunaria ESP. Tämligen allmän i juni. Endast ♂♂ af mig anträffade, synas ej i någon väsentlig mån skilja

sig från sydligare exemplar. Pajalaexemplaren äro dock mindre än 4 i Växjö tagna individ.

Biston pomonarius HB. Ej sällsynt i maj och början af juni. Endast ♂♂ anträffade. De äro betydligt större än som i »Nordens Fjärilar» finnes angifvet och afbildningen hos SPULER utvisar. Jag har 2 ex. i behåll, mätande det ena 35,5 och det andra 36,5 mm. spännvidd. Å den i naturlig storlek framställda afbildningen hos SPULER hafva framvingarne en längd af 14 mm., under det att Pajalaexemplarens vingar äro ungefär 16 och 17 mm. Maximum å vingbredden är i »Nordens Fjärilar» 31 mm. Andra exemplar, som jag tagit, men som jag ej har i behåll, hafva varit af samma storlek.

B. hirtarius CL. Allmän invid Pajala by i maj och början af juni. Ett exemplar taget redan den ³⁰/₄. Denna liksom föregående art anträffade jag alltid flygande strax före och omedelbart efter solnedgången i närheten af myrmarker, där trädvegetationen bestod af lågväxta björkar och små granar. Endast ♂♂ anträffade. Å ett exemplar sammanflyta framvingarnes skugglinje och yttre tvärlinje från bakkanten till diskfältets bakhörn, där de åtskiljas, så att de vid framkanten äro långt aflägsnade från hvarandra. Fjärilns utseende öfverensstämmer ej alls med figuren hos SPULER. Så sakna t. ex. vingarne den starka gulaktiga färg, som finnes å figuren; vingarne hafva vitgrå grundfärg med skarp, svart teckning. Pajalaexemplaren synas öfverensstämma med af civilingeniören E. AHLGREN i Växjö tagna, mig förevisade ex. från Lessebo. Dock äro Pajalaexemplaren mindre och något mörkare.

Mig veterligen är arten förut i Sverige ej iakttagen nordligare än i Hälsingland.

Gnophos sordaria THNBG. Arten, som var allmän i Pajala by i juni 1907; återfann jag ej året därpå. De tagna individen afvika ej från ett af mig härstädes taget exemplar.

Fidonia carbonaria CL. 1 individ taget i juni 1907.

Phasian clathrata L. 1 ♀, fångad i Kengis den ⁷/₇ 08, har vingarnes grundfärg vit, utan gul inblandning.

Arctiidæ.

Phragmatobia fuliginosa L. v. *borealis* STGR. Allmän i juni. Larverna som i allmänhet voro helt svarta, brukade krypa omkring på skarsnön i april månad under varma soliga dagar och undergingo sin förvandling utan att taga någon föda. Efter parning i buren lade en ♀ cirka 100 ägg, hvarefter larverna utkläcktes och uppföddes med *taraxacum*. Af dessa larver förvandlades endast en fram på sommaren till puppa, hvarur andra generationen framkom den $13/8$ o8. Af de öfriga öfvervintrade ett 40-tal i kallrum, men dogo på våren. Nyssnämnda exemplar af andra generationen har framvingarne, hufvud, halskrage och thorax ljusare röda än de på våren kläckta.

Pyralidæ.

Crambus perlellus SC. v. *warringtonella* STT, *C. margaritellus* HB, *C. dumetellus* HB., *C. pratellus* L., *C. ericellus* HB., *C. pascuellus* L. och *C. hamellus* THNBG. *Salebria fusca* HW. *Aglossa pinquinalis* L. *Pionea inquinatalis* Z. *Pyrausta porphyralis* SCHIFF. och *P. funebris* STRÖM. *Scoparia sudetica* Z.

Tortricidæ.

Acalla fimbriana THNBG, *A. Schalleriana* L. *Eulia mini-strana* L. *Tortrix forsterana* F. *Cnephasia osseana* SCOP. *Conchylis dubitana* HB. *Argyroploce sororculana* ZETT., *A. sauciana* HB och *A. bipunctana* F. *Olethreutes metallicana* HB. v. *nebulosana* ZETT. *Ancylis myrtillana* TR. *Epinotia diniana* GN. *Semasia aspidiscana* HB. *Epiblema crenana* HB. *Hemimene plumbagana* TR.

Pterophoridaæ.

Platyptilia zetterstedti Z. och *P. tesseradactyla* L. *Pterophorus tephradactylus* HB.

Gelechiidæ.

Semioscopis avellanella HB. *Pleurota bicostella* CL. *Borkhausenia stipella* L.

Hyponomeutidæ.

Plutella maculipennis CURT och *P. annulatella* CURT.

Tineidæ.

Scardia tessulatella Z.

Monopidæ.

Monopis rusticella HB.

Incurvariidæ.

Incurvaria vetulella ZETT. och *I. capitella* CL.

Micropterygidæ.

Eriocrania subpurpurella HW. v. *fastuosella* Z. och *E. semipurpurella* STPH.

Växjö den 12 nov. 1913.